



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 165/2012-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. februára 2013 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta o sťažnosti spoločnosti M., a. s., L., zastúpenej advokátom JUDr. M. L., L., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 417/2011 z 23. januára 2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti M., a. s., vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 417/2011 z 23. januára 2012 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 417/2011 z 23. januára 2012 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia spoločnosti M., a. s., v sume 404,37 € (slovom štyristoštyri eur a tridsaťsedem centov) na účet jej advokáta JUDr. M. L., L., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. marca 2012 doručená sťažnosť spoločnosti L., a. s., L. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 417/2011 z 23. januára 2012 a rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 75/2011 zo 7. septembra 2011.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola ako povinná účastníčkou exekučného konania vedeného pod sp. zn. EX 12/2009, ktoré bolo zastavené na základe námietok sťažovateľky (povinnej) z dôvodu, že dobrovoľne splnila to, čo jej ukladal vykonateľný exekučný titul. Krajský súd po podaní odvolania oprávneným a súdnym exekútorom v odvolacom konaní sp. zn. 7 CoE 46/2009 prvostupňové uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš o zastavení exekúcie a náhrade trov exekúcie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Okresný súd Liptovský Mikuláš následne uznesením

sp. zn. 6 Er 26/2009 z 11. februára 2010, ktoré sa stalo právoplatné a vykonateľné 18. februára 2010, námietkam sťažovateľky ako povinnej proti trovám exekúcie vyhovel len v nepatrnej časti 2,50 € a vo zvyšku námietkam sťažovateľky proti trovám exekúcie nevyhovel. Týmto uznesením bola sťažovateľka zaviazaná na úhradu trov exekúcie v sume 7 599,56 € (odmena súdneho exekútora, DPH a hotové výdavky), ktoré dobrovoľne uhradila súdnemu exekútorovi 23. februára 2010.

Predchádzajúcou sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka namietala porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uvedeným uznesením krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoE 46/2009 z 31. júna 2009 a naň nadväzujúcim uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 6 Er 26/2009 z 11. februára 2010, ktorými bola zaviazaná na úhradu trov exekúcie.

Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 207/2010 z 25. augusta 2010 rozhodol, že základné práva sťažovateľky porušené boli, zrušil obe napadnuté uznesenia a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Podľa názoru ústavného súdu bolo rozhodnutie krajského súdu v odvolacom konaní a na to nadväzujúce rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš založené iba na príliš formalistickom výklade práva a i samotné posúdenie skutkových okolností prípadu bolo v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci. Exekúcia bola vedená proti sťažovateľke neoprávnene od samého začiatku a exekučný súd nikdy nemal vydať poverenie na vykonanie exekúcie.

Následne krajský súd uznesením sp. zn. 7 CoE 88/2010 z 30. novembra 2010 v celom rozsahu (vo veci samej) potvrdil (ako vecne správne pôvodné, teda v poradí prvé) uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 6 Er 26/2009-130 z 21. mája 2009, ktorým bola predmetná exekúcia vedená Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 6 Er 26/2009 (sp. zn. Ex 12/2009) zastavená, a na náhradu trov exekúcie vedenej pod sp. zn. Ex 12/2009 bol zaviazaný oprávnený.

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza: „*Vzhľadom k tomu, že neexistovalo (teda nebolo dané) také právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu, ktoré by zakladalo povinnosť sťažovateľa – L., a.s. nahradiť Súdnemu exekútorovi trovy exekúcie... sťažovateľ viackrát menovaného Súdneho exekútora písomnou formou vyzýval na vrátenie sumy 7 599,56 €..*“

Keďže súdny exekútor nevrátil sťažovateľke sumu 7 599,56 €, podala na okresnom súde žalobu, v ktorej sa domáhala vydania platobného rozkazu a žiadala, aby okresný súd uložil súdnemu exekútorovi (v postavení žalovaného) zaplatiť jej sumu 7 599,56 € spolu s úrokom z omeškania z tejto sumy od 6. apríla 2011 až do zaplatenia a náhradu trov konania. Okresný súd vydal 24. mája 2011 platobný rozkaz sp. zn. 5 Ro 104/2011, ktorým zaviazal súdneho exekútora (žalovaného), aby do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatil sťažovateľke sumu 7 599,56 € spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania od 6. apríla 2011 až do zaplatenia a ďalej náhradu trov konania. Proti uvedenému platobnému rozkazu sp. zn. 5 Ro 104/2011 z 24. mája 2011 podal súdny exekútor 16. júna 2011 odpor.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 7 C 75/2011-62 zo 7. septembra 2011 však okresný súd žalobu sťažovateľky zamietol, keďže dospel k záveru, že *„keďže v danom prípade pokiaľ sťažovateľ dobrovoľne plnil v exekučnom konaní trovy exekúcie súdnemu exekútorovi, nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu súdneho exekútora... Žalobcov prípadný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia by bol vyvodený z právneho vzťahu, ktorý vznikol medzi ním ako účastníkom exekučného konania a súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť a netýkal sa niektorej z typických súkromných oblastí života fyzickej osoby alebo existencie právnickej osoby a nevyplýval zo súkromného práva... V tomto prípade išlo o verejnoprávny vzťah sledujúci zabezpečenie funkcií štátu, v rámci ktorého žalobca a súdny exekútor nemali autonómne a rovnoprávne postavenie, charakteristické pre právne vzťahy založené na súkromnom práve. Súdny exekútor vystupoval voči sťažovateľovi ako nositeľ verejnej zvrchovanej moci a bol mu oprávnený jednostranne zakladať práva a povinnosti... súd musel žalobu zamietnuť, a to s poukazom na § 3, 4 ods. 1 písm. a) (pozn. zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov), kedy podľa názoru súdu chýba na strane súdneho exekútora ako žalovaného pasívna legitimácia, kde v zásade bolo potrebné žalovať štát, v mene ktorého v takýchto prípadoch má konať Ministerstvo spravodlivosti SR...“.*

Sťažovateľka podala proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu 25. októbra 2011 odvolanie. Krajský súd následne rozsudkom č. k. 5 Co 417/2011-98 z 23. januára 2012 potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 75/2011-62 s tým, že súd prvého stupňa

v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, vyhodnotil ho v súlade s ustanovením § 132 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a dospel k právnemu záveru, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil.

4. Podľa názoru sťažovateľky *„došlo uvedenými rozhodnutiami a postupom oboch týchto všeobecných súdov k opätovnému porušeniu jeho základných práv a slobôd vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, z čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd..., z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, a z čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.*

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti argumentovala tým, že *«... odmena a náhrady exekútora za výkon exekučnej činnosti predstavuje odplatu, t. j. peňažné plnenie poskytované exekútorovi za výkon jeho činnosti; odmena Súdného exekútora je vo svojej podstate (postavená na roveň) podnikateľskej odmene za vykonanú činnosť (obdobne ako odmena advokáta za právne služby); uvedená odplata (odmena) je príjmom len a len exekútora na ktorú má nárok len a len exekútor. Odmena exekútora nie je príjmom štátu (nie je príjmom štátneho rozpočtu) ktorú by v mene štátu mal exekútor právo uplatňovať teda, že v otázke odmeny exekútor nekoná „za Štát“, ale vo svojom mene, na vlastný účet a sám za seba...*

... rozhodnutie Okresného súdu Dolný Kubín a v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Žiline je založené na príliš formalistickom výklade práva a i samotné posúdenie skutkových okolností prípadu je v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci...

Okresný súd Dolný Kubín v rozsudku sp. zn. 7 C/75/2011-62 pri posudzovaní otázky povinnosti Súdného exekútora vydať prípadné bezdôvodné obohatenie, vychádzal len z judikatúry predloženej žalovaným (Uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 58/2009) a z právneho názoru tam vysloveného, pričom však v odôvodnení svojho rozsudku vôbec nezohľadnil špecifiká súdeného prípadu, najmä to, že v použitom judikovanom rozhodnutí sa jedná o exekúciu vykonávanú voči povinnému úplne zákonne, naproti súdenému prípadu, keď žalovaná suma bola sťažovateľom (na základe výzvy Súdného exekútora) vyplatená v rámci nezákonnej exekúcie (vedenej proti sťažovateľovi neoprávnene od samotného začiatku)...

Napriek tomu, že sťažovateľ vo svojom Odvolaní z 25. 10. 2011 podanom proti rozsudku sp. zn. 7 C/75/2011-62 OS DK opätovne podrobne a vyčerpávajúco poukázal na špecifika súdeného prípadu, ktorými sa odvolací súd mal v odvolacom konaní zaoberať, Krajský súd v Žiline sa v odôvodnení svojho rozsudku sp. zn. 5 Co/417/2011-98, zo dňa 23. 1. 2012 týmito pre vec rozhodujúcimi skutočnosťami vôbec nezaoberal a v odôvodnení svojho rozsudku sa obmedzil len na konštatáciu, že sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozsudku.»

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„a) Krajský súd v Žiline Rozsudkom sp. zn. 5 Co/417/2011-98 zo dňa 23. 01. 2012, a Okresný súd Dolný Kubín Rozsudkom sp. zn. 7 C/75/2011-62 zo dňa 07. 09. 2011, porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok garantované čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na ochranu majetku garantované čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

b) Rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5 Co/417/2011-98 zo dňa 23. 01. 2012, a Rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 7 C/75/2011-62 zo dňa 07. 09. 2011, sa zrušujú.

c) Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania...“

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 165/2012-25 zo 14. júna 2012 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 417/2011 z 23. januára 2012 a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

7. Právny zástupca sťažovateľky svojím podaním, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 9. augusta 2012, oznámil, že „Spoločnosť M., a. s., L právnická osoba

sa v dôsledku zlúčenia dňa 01. 7. 2012 stala právnym nástupcom v súčasnosti už zaniknutej spoločnosti L., a. s., L.,“.

8. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení z 20. augusta 2012 k prijatej sťažnosti pripojil vyjadrenie predsedu senátu JUDr. M. J., ktoré možno podľa tohto podania považovať aj za vyjadrenie krajského súdu.

Predseda senátu vo svojom vyjadrení uviedol: „Krajský súd v Žiline naďalej zastáva právny názor, že súdny exekútor v exekučnom konaní vykonával úkony štátneho orgánu, ktoré mu bolo zverené v rozsahu ustanovenom zákonom - Exekučným poriadkom a subsidiárne aj Občianskym súdnym poriadkom, výkon štátnej moci. Preto vzhľadom na povahu vzťahu vznikajúceho medzi povinným ako účastníkom exekučného konania a súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť, ide o verejnoprávny vzťah, pretože súdny exekútor zabezpečuje funkcie štátu, pretože voči účastníkom exekučného konania vystupuje ako nositeľ verejnej rozhodovacej moci. Pokiaľ exekútor pri výkone exekučnej činnosti (aj pri vyčíslení exekučnej odmeny) spôsobil škodu niektorému z účastníkov exekučného konania, je dôvodné postupovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. S poukazom na uvedené sa sťažovateľka mylí, pokiaľ zotrváva v presvedčení, že v konaní o náhradu škody bol dôvodne žalovaný súdny exekútor. Odvolací súd zamietajúci rozsudok súdu 1. stupňa pre nedostatok pasívnej legitímácie ako vecne správny potvrdil.“

9. K vyjadreniu predsedu krajského súdu zaujala stanovisko sťažovateľka podaním zo 4. októbra 2012, v ktorom okrem iného uviedla: „S Vyjadrením Krajského súdu v Žiline Spr 373/2012 zo dňa 16. 8. 2012 sa Sťažovateľ nestotožňuje, pretože je v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci a pretože je založené na príliš formalistickom výklade práva, tak ako nakoniec aj samotné posúdenie skutkových okolností veci tak okresným ako aj krajským súdom.“

Pokiaľ oba menované súdy mali za preukázané (Nálezom Ústavného súdu SR sp. zn.: III. ÚS 207/2010-32), že predchádzajúce súdne rozhodnutia (Uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7 CoE/46/2009, zo dňa 31. 7. 2009, a nasl. tiež Uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 6 Er/26/2009-155, zo dňa 11. 2. 2010) boli nezákonné - boli povinné postupovať tak, aby na podklade nepráva (resp. porušenia práva) nevzniklo právo

(resp. právne konformný právny úkon), a tým aby nedochádzalo k opätovnému porušeniu -základných práv Sťažovateľa, opak vyúsťuje do záveru o odmietnutí spravodlivosti, t. j. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.“

Sťažovateľka tiež vo svojom vyjadrení opätovne zdôraznila, že súdny exekútor aj v súčasnosti disponuje s peniazmi, ktoré mu na bankový účet uhradil povinný (sťažovateľka), hoci povinnosť na náhradu trov exekúcie bola autoritatívnym rozhodnutím súdu uložená celkom inému subjektu ako sťažovateľke, a to práve oprávnenému.

Sťažovateľka ďalej k argumentácii krajského súdu uvedenej v jeho vyjadrení uviedla, že charakter verejnoprávneho vzťahu medzi súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť a povinným ako účastníkom exekučného konania môže vzniknúť len pri exekučnej činnosti vykonávanej v súlade so zákonom, a nie pri exekučnej činnosti vykonávanej na základe zavádzajúceho, ba až klamlivého návrhu na vykonanie exekúcie, ktorá bola od začiatku protizákonná a neoprávnená, a to s odkazom na nález sp. zn. III. ÚS 207/2010. V ostatnom sa sťažovateľka pridrižiava dôvodov svojej podanej sťažnosti.

10. Krajský súd vo svojom vyjadrení z 20. augusta 2012 súhlasil s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania, podobne sa vyjadrila aj sťažovateľka v podaní zo 4. októbra 2012, v ktorom uviedla, že súhlasí s upustením od pojednávania.

11. Ústavný súd dospel k záveru, že od pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, preto so súhlasom účastníkov konania v zmysle ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci samej.

II.

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

15. Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania môže ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustiť, ak od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

16. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

17. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

18. Podľa § 2 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) je exekútor štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí (ďalej len „exekučná činnosť“).

Podľa § 5 ods. 1 Exekučného poriadku má exekútor v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti postavenie verejného činiteľa.

Podľa § 5 ods. 2 Exekučného poriadku je vykonávanie exekučnej činnosti výkonom verejnej moci.

Podľa § 37 ods. 1 Exekučného poriadku sú účastníkmi konania oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

Podľa § 200 ods. 1 Exekučného poriadku sú trovami exekúcie odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie.

19. Podľa § 451 ods. 1 OSP kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 OSP je bezdôvodným obohatením majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

20. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

23. Podľa čl. 13 dohovoru má každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

24. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

25. Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že namietanými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a že postupom oboch súdov došlo k porušeniu jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku garantovaného v čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľka tvrdí, že napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu boli založené na príliš formalistickom výklade práva. Všeobecné súdy podľa nej vo svojom odôvodnení nezohľadnili špecifiká súdeného prípadu, keď bola žalovaná suma sťažovateľkou vyplatená v rámci exekúcie, ktorá bola od počiatku nezákonná. Preto podľa sťažovateľky nie je možné na jej prípad aplikovať judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 3 Cdo 58/2009), na ktorý sa vo svojom odôvodnení všeobecnej súdy odvolali. Sťažovateľka zastáva názor, že právne závery všeobecných súdov sa javia byť neodôvodnené a arbitrárne. Odmena exekútora za výkon exekučnej činnosti predstavuje podľa sťažovateľky odplatu poskytovanú súdnemu exekútorovi za výkon jeho činnosti, ktorú si exekútor uplatňuje vo vlastnom mene, na vlastný účet a sám za seba, a preto nemožno v otázke odmeny exekútora argumentovať jeho postavením ako štátom určenej a splnomocnenej osoby na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Všeobecné súdy podľa sťažovateľky predmetnú vec nesprávne právne kvalifikovali ako nárok na náhradu škody, ktorú si mala uplatňovať voči štátu z dôvodu, že vzťah medzi

súdny exekútorom a sťažovateľkou bol vzťahom verejnoprávnej povahy. Sťažovateľka tiež v sťažnosti tvrdí, že bola rozhodnutiami konajúcich súdov zbavená majetku, pretože finančné prostriedky, ktoré od sťažovateľky prijala neoprávnene súkromná osoba (súdny exekútor), jej nie je podľa týchto rozhodnutí povinná vrátiť.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

26. Krajský súd v napadnutom rozsudku sp. zn. 5 Co 417/2011 z 23. januára 2012 uviedol, „že súd 1. stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, vyhodnotil ho v súlade s ust. § 132 O.s.p. a dospel k právnemu záveru, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Aj podľa odvolacieho súdu súdny exekútor v exekučnom konaní vykonával úlohy štátneho orgánu a preto treba naň pozeráť, pokiaľ vykonáva exekučnú činnosť ako orgán, ktorému je zverený výkon verejnej (štátnej) moci v rozsahu ustanovenom zákonom a to Exekučným poriadkom a subsidiárne Občianskym súdnym poriadkom, preto vzhľadom na povahu vzťahu vznikajúceho medzi povinným ako účastníkom exekučného konania a súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť, nemôže dôjsť na strane súdneho exekútora k bezdôvodnému obohateniu podľa ust. § 451 Občianskeho zákonníka. Medzi účastníkmi exekučného konania ide o verejnoprávny vzťah, ktorý zabezpečuje funkciu štátu, keď súdny exekútor vystupuje voči účastníkom exekučného konania ako nositeľ verejnej zvrchovanej moci. Preto správne prvostupňový súd žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného - súdneho exekútora. Keďže sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozsudku, v ktorom nezistil žiadne pochybenia, postupom podľa ust. § 219 ods. 2 O.s.p. ďalšie odôvodnenie nevyhotovuje..“

27. Ústavný súd už vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

28. Podľa konštantnej judikatúry úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne ľudskoprávnou medzinárodnou zmluvou. Posúdenie skutkovej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom prípadnej kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ktoré všeobecný súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (I. ÚS 17/01). Ústavný súd považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

29. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Každý má právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

30. Ústavný súd sa v svojej rozhodovacej činnosti postavením súdneho exekútora pri výkone exekučnej činnosti už zaoberal. Vo svojom náleze sp. zn. PL. ÚS 49/03 uviedol, že právne postavenie exekútora je determinované tým, že vykonáva úlohy (orgánu) verejnej (štátnej) moci, a z tohto dôvodu sa naňho vzťahujú iné kritériá než na právne postavenie subjektov, ktoré nevykonávajú verejnú (štátnu) moc (súdnu moc). Exekútor vykonáva v zásade úlohy štátneho orgánu. Z toho vyplýva aj to, že jeho právne postavenie, práva a povinnosti a obmedzenia zákon ustanovuje v úzkej spojitosti s týmto jeho osobitným postavením. Právne postavenie exekútora je ustanovené tak, že v rámci deľby verejnej (štátnej) moci sa exekútor podieľa na plnení pozitívneho záväzku štátu v súvislosti s realizáciou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v rozsahu ustanovenom zákonom (čl. 46 ods. 4, čl. 51 ods. 1 ústavy). Toto postavenie

exekútora potvrdzuje aj § 3 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 1 písm. a) bodom 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Z týchto ustanovení vyplýva, že exekútor zodpovedá za škodu spôsobenú výkonom exekučnej činnosti ako štátny orgán. Súčasne to potvrdzuje, že štát preberá na seba zodpovednosť nahradiť škodu, ktorá vznikla ako dôsledok výkonu exekučnej činnosti súdnym exekútorom (PL. ÚS 49/03).

31. Podstatou právneho odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu je konštatovanie, že medzi účastníkmi exekučného konania ide o verejnoprávny vzťah, ktorý zabezpečuje funkciu štátu, keď súdny exekútor vystupuje voči účastníkom exekučného konania ako nositeľ zvrchovanej verejnej moci. Preto vzhľadom na povahu vzťahu, ktorý vzniká medzi súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť a medzi povinným ako účastníkom exekučného konania, nemôže dôjsť na strane súdneho exekútora k bezdôvodnému obohateniu podľa ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka. Preto podľa krajského súdu prvostupňový súd vo veci sťažovateľky rozhodol správne, keď jej žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného – súdneho exekútora. Prvostupňový súd pri svojom rozhodnutí vychádzal aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne z uznesenia sp. zn. 3 Cdo 58/2009 a z právneho názoru tam vysloveného: „*Exekútor v exekučnom konaní vykonáva úlohy štátneho orgánu, ktorému je zverený výkon verejnej (štátnej) moci v rozsahu ustanovenom Exekučným poriadkom a subsidiárne Občianskym súdnym poriadkom. Právny vzťah súdneho exekútora a účastníka exekučného konania sa nemôže považovať za súkromnoprávny vzťah. Na strane súdneho exekútora nemôže dôjsť k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka tým, že povinný na základe výzvy [§ 47 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku] zaplatí za výkon exekučnej činnosti vo výzve uvedenú odmenu, výška ktorej presahuje sumu zodpovedajúcu právnemu predpisu.*“

32. Čo sa týka postavenia súdneho exekútora, výkon exekučnej činnosti predstavuje zverený výkon štátnej moci, čo upravuje aj samotná právna úprava (§ 5 ods. 2 Exekučného poriadku) a konštatuje to aj ústavný súd vo svojej už uvedenej judikatúre. Z toho dôvodu sa na súdneho exekútora pri výkone exekučnej činnosti vzťahuje aj právny režim náhrady

škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z.. Pri realizácii úkonov exekučného konania nie je súdny exekútor nositeľom základných práv a slobôd, ale naopak, ako predstaviteľ verejnej moci sa podieľa na plnení pozitívneho záväzku štátu v súvislosti s realizáciou základných práv účastníkov exekučného konania.

33. Avšak čo sa týka postavenia súdneho exekútora v súvislosti s rozhodovaním súdu o trovách exekúcie a o jeho odmene je jeho postavenie odlišné. Exekučný poriadok v ustanovení § 37 ods. 1 priznáva súdnemu exekútorovi postavenie účastníka konania, ak súd rozhoduje o trovách exekúcie. Trovami exekúcie sú podľa ustanovenia § 200 ods. 1 Exekučného poriadku odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie. V posudzovanom prípade hotové výdavky tvorili len nepatrnú časť (2,60 €) trov exekúcie, zvyšok trov tvorila len odmena exekútora a DPH.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že pokiaľ ide o postavenie súdneho exekútora vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania, prevažuje aspekt jeho postavenia ako osoby vykonávajúcej slobodné povolanie, ktorá má ekonomický záujem na priebehu a výsledku exekučného konania a ktorej majetkové práva môžu byť rozhodovaním orgánov verejnej moci dotknuté (II. ÚS 4/2012). Súdny exekútor vykonáva súdno-exekútorskú činnosť ako slobodné povolanie (obdobne I. ÚS 199/07, III. ÚS 26/08), a teda aj ako podnikateľskú činnosť na účely tvorby zisku (IV. ÚS 236/08). Ústavný súd preto vo svojej rozhodovacej činnosti meritórne posudzuje namietané porušenie práv súdneho exekútora súvisiacich s rozhodovaním súdu o trovách exekúcie alebo odmene exekútora, pretože v tomto postavení je súdny exekútor nositeľom základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 417/08, II. ÚS 475/2010, IV. ÚS 236/08, IV. ÚS 38/08, III. ÚS 269/08).

34. Ako nositeľ základných práv a slobôd a osoba vykonávajúca slobodné podnikanie však v tejto pozícii nemôže byť súdny exekútor zároveň v postavení nositeľa štátnej moci, a preto sa ústavný súd nestotožňuje s argumentáciou krajského súdu o tom, že v štádiu exekučného konania, keď exekučný súd autoritatívne rozhodoval o trovách exekučného konania, a teda aj o odmene exekútora, vystupoval exekútor voči sťažovateľke ako nositeľ verejnej zvrchovanej moci a bol oprávnený jednostranne zakladať práva alebo povinnosti. V tomto štádiu konania má aj súdny exekútor postavenie účastníka konania a o jeho právach a povinnostiach rozhoduje exekučný súd.

Ústavný súd nespochybňuje svoje predchádzajúce závery vyplývajúce z nálezu sp. zn. PL. ÚS 49/03, v zmysle ktorých sa zodpovednosť za škodu pri výkone exekučnej činnosti súdneho exekútora prenáša na štát a aplikuje sa naň právny režim zákona č. 514/2003 Z. z.. V posudzovanom prípade je však potrebné odlíšiť náhradu škody od bezdôvodného obohatenia. Sťažovateľ si v konaní pred všeobecným súdom (z titulu bezdôvodného obohatenia) vymáhal vrátenie sumy trov exekúcie pozostávajúcej najmä z odmeny súdneho exekútora a DPH, ktorú súdnemu exekútorovi zaplatil na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ktoré bolo neskôr zrušené ako nezákonné nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 207/2010.

35. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť na judikát Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 3810/2007 konštatuje, že bezdôvodným obohatením je aj plnenie na základe vykonateľného rozhodnutia, ktoré bolo zrušené. V zmysle tohto rozhodnutia: *„Zrušením rozhodnutia, na základe ktorého sa plnilo, dochádza k bezdôvodnému obohateniu len v prípade, že právny dôvod tohto plnenia nespočíval v hmotnom práve, to znamená, že podľa hmotného práva táto povinnosť neexistovala. Zrušením rozhodnutia tak odpadáva právny dôvod a poskytnuté plnenie sa stáva bezdôvodným obohatením.“*

36. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti už konštatoval (III. ÚS 361/09), že z dlhodobej a relatívne ustálenej judikatúry všeobecných súdov vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť v občianskom súdnom konaní uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Nárok na náhradu škody od štátu by mohol úspešne uplatniť iba vtedy, ak by preukázal, že sa bezúspešne domáhal vydania bezdôvodného obohatenia. Aktívnu legitimáciu na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. má ten, komu vzniklo právo na náhradu škody, teda ten, u koho sú splnené

všetky predpoklady zodpovednosti štátu za škodu vrátane základného predpokladu tejto zodpovednosti, a to vzniku samotnej škody. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia. Kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb., a to existencia samotnej škody (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cz 110/84 zo 16. apríla 1985, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 199/2005 z 31. mája 2006). Skutočnou škodou v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka je ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného (spočíva v zmenšení jeho majetkového stavu oproti stavu pred škodovou udalosťou) a je objektívne vyjadriteľná v peniazoch. Skutočnou škodou je aj ujma spočívajúca v neuspokojenej pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi, ktorej náhradu požaduje od štátu ako subjektu zodpovedného za nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci. Táto škoda však nevzniká už v okamihu splatnosti pohľadávky, resp. omeškania dlžníka, ale až okamihom, keď sa právo veriteľa na plnenie proti dlžníkovi stalo fakticky nevymáhateľným (mutatis mutandis uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 105/2004 zo 7. októbra 2004).

37. Ústavný súd ďalej pripomína, že vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Priorizovanie formálnych požiadaviek vyplývajúcich z noriem bežného zákonodarstva (formálne poňatie právneho štátu) môže totiž v konkrétnych súdnych konaniach (alebo iných právom upravených konaniach pred orgánom verejnej moci) viesť k rozhodnutiam, ktoré budú v zjavnom rozpore s účelom a zmyslom príslušnej právnej úpravy a v konečnom dôsledku môžu v súdnych konaniach spôsobiť porušenie práva na spravodlivý proces (III. ÚS 502/2011).

38. V rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci môže byť aj príliš formalistický výklad práva, čo môže mať za následok porušenie ústavných princípov práva na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 497/2011). V záujme poskytovania materiálnej ochrany práv je podľa ústavného súdu potrebné posudzovať postavenie súdneho exekútora v exekučnom konaní v súvislosti s rozhodovaním o trovách exekúcie alebo odmene súdneho exekútora odlišne od jeho postavenia vykonávateľa verejnej moci, ktoré má pri realizácii úkonov exekučného konania. V konaní, v ktorom exekučný súd rozhoduje o trovách exekúcie a odmene exekútora, je exekútor účastníkom konania tak, ako je ním aj povinný z exekúcie, je nositeľom základných ľudských práv a slobôd, je vykonávateľom slobodného povolania na účely vytvárania zisku a v posudzovanom prípade je platcom DPH. Čo sa týka odmeny, súdny exekútor koná vo vlastnom mene a na vlastný účet, preto záver, že v tomto postavení nemôže byť subjektom zodpovedným z bezdôvodného obohatenia, je podľa ústavného súdu nesprávny a nelogický. Ústavný súd konštatuje, že základné predpoklady na konštatovanie vzniku bezdôvodného obohatenia na strane súdneho exekútora boli naplnené, t. j. peňažné prostriedky boli pripísané na jeho účet, a právny dôvod, na základe ktorého sa plnilo, odpadol tým, že právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu o povinnosti nahradiť trovy exekúcie bolo zrušené.

39. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej skutkové a právne závery všeobecných súdov môžu byť predmetom jeho kontroly iba vtedy, ak by vyведенé závery všeobecných súdov boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. III. ÚS 243/2010, I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Z citovanej judikatúry vyplýva, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov, a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia

dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 243/2010).

40. V posudzovanom prípade dospel konajúci krajský súd k právnemu záveru o nemožnosti vymáhania sumy predstavujúcej trovy exekúcie voči súdnemu exekútorovi v časti exekučného konania, v ktorom má súdny exekútor postavenie účastníka konania. Toto postavenie mu priznáva právna úprava aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej je súdny exekútor v tejto časti konania nositeľom základných práv a slobôd (body 33 a 34 tohto nálezu). Pokiaľ by ústavný súd pripustil správnosť argumentácie krajského súdu, že súdny exekútor nemôže byť subjektom zodpovedným z titulu bezdôvodného obohatenia, pretože vzťah medzi súdnym exekútorom a povinným je vzťahom verejnoprávnym, potom by bolo nutné dospieť aj k záveru, že práve z titulu tohto verejnoprávneho vzťahu by sa do bezdôvodného obohatenia nemohol dostať ani povinný ako účastník tohto verejnoprávneho vzťahu. Navyše by tento výklad právnej normy poskytoval súdnemu exekútorovi široký priestor na potenciálne zneužívanie svojho postavenia s vedomím, že zodpovednosť za jeho bezdôvodné obohatenie prevezme štát, a to vo forme zodpovednosti za škodu. Tieto závery krajského súdu považuje ústavný súd za arbitrárne a nezodpovedajúce zásade materiálnej ochrany základných práv.

41. Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 417/2011 z 23. januára 2012, je dôvodná a že krajský súd porušil tieto jej ústavou a dohovorom zaručené práva (bod 1 výroku).

K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu

42. Sťažovateľka tiež namieta, že postupom a rozhodnutím krajského súdu bolo porušené aj jej základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

43. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01).

Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pri rozhodovaní o porušení čl. 1 dodatkového protokolu skúma okrem iného i dodržiavanie procesných pravidiel príslušnými orgánmi [napr. v rozsudku z 21. mája 2002 vo veci Jokela v. Fínsko (č. 28 856/95) hovorí tiež o „inherent procedural requirements“ (základných procesných požiadavkách) označeného ustanovenia] (III. ÚS 328/05).

44. Ak nepriaznivé rozhodnutie všeobecného súdu o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáha ochrany svojho vlastníckeho práva, je výsledkom konania, v ktorom bolo porušené jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, znamená to tiež porušenie jeho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 druhej vety ústavy, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu (III. ÚS 196/09).

45. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti a to, že krajský súd v napadnutom rozsudku rozhodol arbitrárne, v rozpore so zásadou materiálnej ochrany základných práv a neriadil sa uvedenými ústavnými princípmi, dospel ústavný súd k záveru, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co/417/2011 z 23. januára 2012 bolo porušené aj základné právo sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku).

46. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu z ustanovenia čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011).

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využila podaním žaloby, odvolania a ústavnej sťažnosti, a tak

bola jej právam poskytnutá ochrana jednak zo strany okresného súdu aj krajského súdu, ktoré sa žalobou a odvolaním sťažovateľky zaoberali a jej súdny spor rozhodli, ale aj zo strany ústavného súdu. Ústavný súd preto konštatuje, že v predmetnej veci nezistil súvislosť medzi namietaným porušením ustanovenia čl. 13 dohovoru, ktorý upravuje právo na účinný prostriedok nápravy, a napadnutým rozsudkom krajského súdu, preto návrhu v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku). Vyslovenie porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom napĺňa účel, ktorý sťažovateľka sledovala podaním sťažnosti ústavnému súdu.

III.

47. Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené základné práva, tak zruší takéto rozhodnutie (čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vec môže vrátiť na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V danom prípade na ochranu základného práva sťažovateľky bolo potrebné nielen označené rozhodnutie krajského súdu zrušiť, ale aj vrátiť vec na ďalšie konanie. V ďalšom postupe bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde), t. j. v ďalšom konaní bude potrebné aplikovať ustanovenie § 451 a nasl. OSP v súlade so zásadou materiálnej ochrany základných práv a slobôd (bod 2 výroku).

48. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním pred ústavným súdom. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní úhrady trov konania priznal úspešnej sťažovateľke úhradu trov konania vo výške 404,37 € za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a podanie zo 17. februára 2012) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2012 predstavuje sumu 127,16 €

a režijný paušál 7,63 €, preto ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania v celkovej sume 404,37 €.

49. Trovy konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

50. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2013